

LÁ%TA Ā EDESĀ•TĀ• A DALĀ Ā• - 4

ĀEtvrték, 07 bĀ™ezen 2013

StĀ™ípký vzpomínek na šedesátá léta od Vinohradské vodárny... SkonĀ•ila Šakalí léta a do ĀEeskoslovenské republiky zavál Ā•erstvý vítr ze západu. Sílu nabíral uĀ¾ koncem let padesátých od celosvĀ•tové výstavy v Bruselu Expo58. Z období temna jsme vstoupili do zlatých šedesátých s novým Ā¾ivotním stylem. Objevují se umĀ•lé hmoty, uĀ¾itné pĀ™edmĀ•ty mají nové tvary, v obchodech šĀ•astní jedinci kupují televizní pĀ™ijímaĀ•e i první tranzist

Na ulicích staré Tatrovky zaĀ•ínají nahrazovat Spartaky a místo SpartakĀ• se uĀ¾ sporadicky objevují i Octavie a Felicie. Objevují se pro nás dosud neznámí spisovatelé a filmoví tvĀ•rci. V roce 1960 Karel Gott odešel z ĀEKD a zaĀ•al se vĀ•novat zpĀ•vu. ĀEs. rozhlas zaloĀ•il v roce 1960 své hudební tĀ•leso, TaneĀ•ní orchestr ĀEs. rozhlasu (TOĀ•ER). Jeho zástala legendární externí skupina Studio 5 a charismatická osobnost umĀ•leckého šéfa Karla Krautgartnera. Pionýrská redakce se proslavila spíše ostĀ™ejší kritikou, protoĀ¾e dĀ•ti ve svých projevech neznají faleš dovídaly se Ā•asto vĀ•ci, které nebyly právĀ• v rámci stĀ™eĀ¾ené politické linie. Tak se Pionýrská jitĀ™enka, jak se od roku 19 poĀ™ady pionýrské redakce nazývaly, stávala prĀ•kopníkem „reportáĀ¾e-pravdy“, i kdyĀ¾ samozĀ™ejmĀ• vĀ•tšina poĀ™adĀ• byla silnĀ• v duchu doby. PĀ™i II. celostátní spartakiádĀ• na StrahovĀ• (1960) „odvysílal“ z povelového stanovištĀ• do lokálních amplionĀ• seĀ™adištĀ• cviĀ•encĀ• rozhlasový technik ing. Josef Dašek nĀ•kolik melodií západní provenienc. Následovaly personální sankce a zpĀ™ísnĀ•ná opatĀ™ení vedoucí k likvidaci všech soukromých snímkĀ• a nahrávek v rozhlase.

TrnkĀ•v film Sen noci svatojánské byl prvním širokoúhlým loutkovým filmem na svĀ•tĀ•. ToĀ•it na tomto formátu nebyl autorĀ•v zámĀ•r, ale rozhodl o tom monopolní distributor filmĀ• Filmexport. ToĀ•ilo se na americký film, který však na BarrandovĀ• nešel vyvolat, takĀ¾e filmaĀ™i posílali natoĀ•ený materiál do Francie, kde fragment filmu vyvolali a poslali zpĀ•t.

Mne by šedesátý rok zastihl ještĀ• v teplákách, v jednotné uniformĀ• školních dĀ•tí. Vloni na podzim do tĀ™ídy pĀ™išla nová spoluĀ¾aĀ•ka Moma a spolu s mojí kamarádkou Jájou, jsme se staly nerozluĀ•nou trojkou. S Momou se mi otevĀ™el nový svĀ•t. Jejich domácnost je úplnĀ• jiná, neĀ¾ jsem znala doposud. Moma nemusí do druĀ¾iny, má doma babiĀ•ku. Z našeho tehdejšího pohledu babiĀ•ka, ale ve skuteĀ•nosti to byla štíhlá šedovlasá dáma, velká sportovkynĀ•. Velký pĀ•tipokojoy byt v rohovém domĀ• je zaĀ™ízen staroĀ¾itným nábytkem. Doma jíme v kuchyni, stále ještĀ• v ní máme kachlová kamna, na kterých se vaĀ™í, oni mají jídelnu a v ní klavír, staroĀ¾itné vykládané skĀ™ínĀ• z tmavého dubu, na nich stĀ™íbrnĀ• svícny, pĀ™es stĀ•nu jeden obrovský Navrátil, který jako NG. Na stole Ā¾ádný ubrus, ale koberec kelim, který jsem já doĀ¾ivotnĀ• poznamenala, kdyĀ¾ jsem na nĀ•j vysypala brou na tuĀ¾ky s inkoustovou tuhou. BabiĀ•ka ani nemrkla, tuhu vyluxovala pĀ™edváleĀ•ným luxem, ale stopy stejnĀ• zĀ• staly. BabiĀ• kamarádky krásnĀ• zpívá, na klavír hraje buggy a ovládá jiu-jitsu. Vedle v obýváku mají pĀ™es celou stĀ•nu prosklenou knihovnu, senzace. V pĀ™edsíni na stĀ•nĀ• proti vchodovým dveĀ™ím vás vítá nápis: „Host do domu, Ā•akan do ruky“, ale opak je pravdou. Strávím u nich nĀ•kolikeré vánoĀ•ní pĀ™ípravy, které z domova neznám. U nás se peĀ• jediný druh cukroví, anýzové sušenky. Po letech moje máma dostala nápad, Ā¾e si je znovu upeĀ•eme; kdyĀ¾ jsem se kroutila, divila se , proĀ• nechci, kdyĀ¾ jsem je mĀ•la tak ráda. NemĀ•la, ale nic jiného nebylo. Tady to je jiné, peĀ•e se hned nĀ•kolik druhĀ•. Já, babiĀ•ka, Moma a její mladší sestra, pĀ™i tom se musí zpívat koledy, aby se neujídalo. BabiĀ• má krásný hlas, já a Moma nikoliv. PĀ™ekvapením je pro mne i to, Ā¾e se u nich smí jíst cukroví z vánoĀ•ního stromeĀ•ku. U nás doma ne, uĀ¾ nĀ•kolikátý rok máme krásnou stĀ™íbrnĀ• modrou kolekci Ā•okoládového nádobíĀ•ka, máma na nich má cedulky s Ā•íslý a po vánocích poĀ•ty zkontroluje a peĀ•livĀ• uloĀ¾í do krabice, vedle sklenĀ•ných ozdob. Ten viks, kdyĀ¾ nakupím, zjišťu, Ā¾e peĀ•livĀ• oĀ•íslované ozdoby mají všechna dna ukousaná. Ale já jsem mnohem rychlejší neĀ¾ mám s vaĀ™eĀ•kou.

NĀ•jaký ten staroĀ¾itný nábytek po rakouské babiĀ•ce by se u nás našel, waschkosten (prádelník) vystrĀ•ený v pĀ™edsíni, mramorovou desku urazila dveĀ™mi ségra, secesním Ā¾idlím máma uĀ™ezala opĀ•radla a já rozbila umyvadlo i dřĀ•bán s ruĀ•nĀ• malovanými fialkami, které na vaškostnu stávaly. Knihy po babiĀ•ce jsou zamĀ•ené ve skĀ™íni. VĀ•tšinou jsou nĀ•mecké, ale jsou tam svĀ•zané SvĀ•ty v obrazech, Národní listy a i nĀ•jaká ta Ā•eská kniha by se tam našla, vĀ•etnĀ• knih dĀ•tských, které jsme se ségrou dostaly k nĀ•jaké pĀ™íleĀ¾itosti. SkĀ™íĀ• opustí jenom kdyĀ• nemocná a mámu umluví. S holkama chodíme do Vinohradské tĀ•locviĀ•ny, kde nacviĀ•ujeme skladbu pro mladšĀ¾áky na II.celostátní spartakiádu. Jsme jediné tĀ™i ze tĀ™ídy a kvĀ•li nácviku nás uvolĀ•ují z vyuĀ•ování. Šéfem trojice je bezkonkurenĀ•nĀ• Jája, jejíĀ¾ šílené nápady se s Momou snaĀ¾íme tlumit, ale nakonec se stejnĀ• staneme jejich úĀ•astnicemi. Místo nácviku, na který jsme byly uvolnĀ•né, poĀ™ádáme dobrodruĀ¾né výpravy. Jedna nezapomenutelná byla Rio BotiĀ•o. Jája podlehl dobrodruĀ¾né literatuĀ™e a vymyslela, Ā¾e pĀ•jdeme proti proudu BotiĀ•e, k jeho prameni. Ve Vršovicích jsme narazili na partu klukĀ•, kterým se nelíbilo, Ā¾e jsme vnikly na jejich území. Šarvátky mezi dĀ•tmi podle místa bydlištĀ• byly dost bĀ•Ā¾né. A my jako VinohraĀ•áci jsme na jedné straně hájili své území v Rýgráku proti Ā•íkovákĀ•m, na druhé straně Grébovku proti NuselákĀ•m a Vršovickým. Rio BotiĀ•o dopadlo neslavnĀ•, vyválený v bahnĀ• potoka jsme smrdĀ•ly rybinou a já jsem si poĀ™ídila na hlavu slušivý bílý Do hlavy jsem totiĀ¾ dostala šutrákem. Doma prĀ•ser a zákaz kamarádĀ•ní s Jájou, Moma byla mámou vzata na milost. Tak jsem na konec na té spartakiádĀ• vlastnĀ• necviĀ•ila. Moma dostala pionýrskou uniformu a Ā•ervený šátek. Já a Jája nic, u nás tĀ™ídní uĀ•itelka si udĀ•lala Ā•erný puntík. Já jsem tĀ™ídní pĀ™etlumoĀ•ila, Ā¾e nesmím c protoĀ¾e rostu jak z vody a máma je chudá vdova s dvĀ•ma dĀ•tmi a nebude mnĀ• poĀ™ád kupovat nový stejnokroj. ProĀ• by

Ďalší ovčí i Jája, to nevím, její rodiče byli oba v koncentráku. Možná proto.

Všechny tři se přihlásíme do sboru, který zakládá naše tědenní. Určitě si na mne zasedla. Mne i Moravskou vyhodila, oba jsme zpívaly tak krásně hlasitě, protože jsme si myslely, že to je druhý hlas.

Chodíme do kina na další představení k Vinohradské tržnici do Bystrici, nebo do cikánské Slávie v Nitranské ulici. Jen jednou se odvážíme do bílého mramoru Flory, kterou nyní okupuje VZP. Ale jsme potupně vyhnány a neuvidíme Strašidla ze Spessartu, protože jsou příliš drahé a od patnácti, z dnešního pohledu nechápu proč. se tepláky odkládají a děti unisono chodí v tom, co bylo vyrobeno pro spartakiádu, mladí holky bílé triko s rozhalenkou, modré trenky a bílé cvičky Jarmilky. Ve všední den chodíme hrát kuličky ke zdi kostela „Nejsvětějšího srdce Páně“, postaveného podle návrhu Plešnicka na náměstí Jiřího z Poděbrad. To je pojmenováno po nějakém králi netuším, já to znám jako Jiříák. Kdo nás zná, hrát s naší partou nechce, všechny místní jsme už vyčerpaly o duhovky, citronky i cínky. V zimě chodíme bruslit a bobovat, sádky jsme rozbíjely na drncáku v Rájské zahradě. Plochy k bruslení jsou spousty, rovné plochy na hromadění se za mrazu stáčí. Kousek mám hromadu U Vodárny, hned vedle stadionu ve Slovenské ulici, nejkrásnější je ale v Grébovce u paláce, tam je plocha veškeré nasvícená a hraje hudba. Když v zimě nemrzne, jezdíme na Nikolajku na Smíchov, tam je venkovní stadion s umělým ledem. Po bratrancích dostávám kanady a tak povodňové lajky jsou klíčkou pro pevný na prkno a mám boby. Modřín z nich je nepořádaný. Když v dospělosti poprvé obují bílé krasobruslařské boty, já, která hrávala s kluky hokej, zjistím, že neumím bruslit. Co skluz, to pád, přední zoubky z bruslí musí pryč. Sestra vychází ze základky a jde do učení na cukrářku. Začíná chodit do tanečních a randit a veškeré mně vždycky všechno vypráví... Filmy, na které jsem nesmím, znám pouze v jejím podání... DEERES